

**Проректор
з наукової роботи
Київського національного
лінгвістичного університету
Корольова Алла Валер'янівна,
доктор філологічних наук,
професор**

МОВНА ІНЖЕНЕРІЯ ПЕРВИННИХ І ВТОРИННИХ СЕМІОТИЧНИХ СИСТЕМ

Корольова А. В.

Київський національний лінгвістичний університет

Визначення семіотики як науки свого часу запропонував Вяч. Вс. Іванов (Іванов, 1999), об'єктом якої учений уважав "будь-які системи знаків, що використовуються в людському соціумі". Ю. М. Лотман висловив подібну думку і додав, що такою комунікаційною системою, яка послуговується специфічно впорядкованими знаками, є мова (Лотман, 2000).

Розуміючи мову з позицій семіотики, припускаємо, що в цьому широкому понятті поєднано: 1) природні мови; 2) штучні мови, які є матеріальними артефактами (створюються у результаті людської діяльності та вводяться в обіг за допомогою природних мов) – формалізованими мовами – системою знаків і символів: від хімічних і математичних номенклатур до мов комп'ютерного програмування й міжнародного спілкування (Соколов, 2002); 3) вторинні мови – комунікаційні структури, які є духовно-матеріальними артефактами і які надбудовуються над природно-мовним рівнем (мистецтво, міф, релігія).

Стосовно штучних і вторинних мов, слід зауважити, що семіотика має справу, насамперед, із моделями, тобто з образами відображуваних об'єктів, які складаються з елементів та відношень між цими елементами. Ці образи (моделі) можуть бути ідеальними, якщо відношення між модельованими об'єктами й образами (з прагматичного погляду користувача такої моделі) пропорційно наявні в елементах і модельованого об'єкта, і в самому образі (моделі).

Природна мова є первинною семіотичною системою в людському колективі, яка своєю структурою впливає на психіку людей і всі сторони соціального життя. Вторинні семіотичні системи утворюють складні ієрархічні рівні, де система нижчого рівня (якою є природна мова) кодує знаки, що моделюють системи вищого рівня (знакові системи усіх видів науки (штучні мови) і мистецтва (власне вторинні мови)).

ЛІТЕРАТУРА

- Иванов, В. В. (1999). *Избранные труды по семиотике и истории культуры (Т. I)*. Москва: Языки русской культуры.
- Лотман, Ю. М. (2000). *Семиосфера. Культура и взрыв. Внутри мыслящих миров. Статьи. Исследования. Заметки*. Санкт-Петербург: Искусство-СПБ.
- Соколов, А. В. (2002). *Общая теория социальной коммуникации*. Санкт-Петербург: Издательство Михайлова В. А.

LANGUAGE ENGINEERING OF PRIMARY AND SECONDARY SEMIOTIC SYSTEMS

Korolyova A. V.

Kyiv National Linguistic University

The definition of semiotics as a science was once proposed by Vyach. Vs. Ivanov (Ivanov, 1999). The scholar considered any system of signs used in human society as the object of it. Yu. M. Lotman expressed a similar opinion and added that language is a communication system, which uses specifically ordered signs (Lotman, 2000).

Understanding language from the standpoint of semiotics, it should be assumed that this broad concept combines: 1) natural languages; 2) artificial languages, which are material artifacts (created as a result of human activity and put into circulation with the help of natural languages) – formalized languages, i.e. a system of signs and symbols: from chemical and mathematical nomenclatures to computer programming languages and international communication (Sokolov, 2002); 3) secondary languages as communication structures that are spiritual and material artifacts and are superimposed on the natural-linguistic level (art, myth, religion).

With regard to artificial and secondary languages, it should be noted that semiotics deals primarily with models, i.e. with images of displayed objects, which consist of elements and relationships between these elements. These images (models) can be ideal if the relationship between the simulated objects and the images (from the pragmatic point of view of the user of such a model) is proportionally present in the elements of both the modelled object and in the image (model).

Natural language is the primary semiotic system in the human society, which affects the psyche of people and all aspects of social life by its structure. Meanwhile, the secondary semiotic systems form complex hierarchical levels, where the lower-level system (which is natural language) encodes signs that model higher-level systems (sign systems of all kinds of science (artificial languages) and art (actually secondary languages)).

LITERATURE

- Ivanov, V. V. (1999). *Izbrannyye trudy po semiotike i istorii kultury* [Selected works on semiotics and cultural history]. (T. I). Moskva: Yazyki russkoy kul'tury.
- Lotman, Yu. M. (2000). *Semiosfera. Kultura i vzryv. Vnutri myslyashchikh mirov. Stati. Issledovaniya. Zametki* [Semiosphere. Culture and explosion. Inside thinking worlds. Articles. Research. Notes]. Sankt-Peterburg: Iskusstvo-SPB.
- Sokolov, A. V. (2002). *Obshchaya teoriya sotsialnoy kommunikatsii* [General theory of social communication]. Sankt-Peterburg: Izdatel'stvo Mikhaylova V. A.